

barbarisme. Apoi autorul latin vrea să spună că primul gen de barbarisme poate fi constituit de acelea făcute de străinii de limba latină, deci după neamul celor care le fac. Așa a înțeles Radermacher și a citit: *Unum [genus barbarismi] gente* [= se distinge după neamul celor care le fac]. Buccheit se orientează cu Niedermann, după începutul frazei următoare care sună:

Allerum genus barbarismi accipimus, quod fit animi natura [Alt gen de barbarisme, care se face pe cale psihică]. Noi socotim că, deși lecțiunea Buccheit — Niedermann este interesantă, cea adoptată de Radermacher este mai convingătoare, deoarece Quintilian n-a pus accentul pe enumerarea categoriilor de barbarisme ci pe izvorul din care provin, deci *gente* își găsește un paralelism mai justificat în *natura animi* decât în *allerum genus*.

Chiar dacă lista de adaosuri și corectări propusă de Buccheit nu este convingătoare în întregime, în orice caz, lista propunerilor pune pe cititor la curent cu tot ceea ce s-a scris, până la data apariției volumului, în legătură cu textul lui Quintilian. Aceasta este un mare merit, care îndreptățește toate laudele la adresa editorului, care a procedat foarte cuminte păstrind textul lui Radermacher și făcând la sfârșit aceste adaosuri.

(Maria Helco)

M. MARINESCU-HIMU și F. VANȚ, *Manual de limba elină pentru învățământul superior*, București, Litografia și tipografia învățământului, 1958, 438 p.

În predarea limbii eline în învățământul superior se simțea de mult timp nevoia unor texte tipărite, ca și a unui curs de gramatică. Vechile gramatici apărute în limba română (Gramatica limbii eline de Balmuș și Graur, sau cea de Simenschy) sînt de mult epuizate, iar bibliotecile posedă un număr mic de exemplare.

Manualul elaborat de M. Marinescu-Himu și F. Vanț, lectore la Universitatea C. I. Parhon, împlinește această lipsă serioasă și dă posibilitate studentului ca, prin munca lui individuală, să-și adîncească și să-și completeze problemele predate la curs.

Manualul este alcătuit din următoarele părți: o culegere de texte, un curs de gramatică, un vocabular și un indice de materii.

Culegerea de texte începe cu un număr de exerciții ușoare, foarte necesare celor care încep studiul limbii grecești, grupate pe probleme de gramatică, asupra cărora se atrage atenția în note. Chiar în alegerea acestor texte s-a urmărit, pe lângă criteriul ușurinței, și un conținut interesant și instructiv. Bucățile redau legende din mitologia greacă, fabule, anecdote, ghicitori, maxime și proverbe, care condensează în ele înțelepciunea maselor din Grecia antică. Textele originale din autorii greci sînt alese după specificul facultăților în care se predă limba greacă, *literare, filozofice și istorice* și au ca scop să ajute disciplinele de bază ale acestor facultăți. Ele nu reproduc vechile antologii, ci aleg pasaje din operele reprezentative ale literaturii grecești. Astfel, textele literare cuprind frumoase descrieri (Împrejurimile Atenei, Parcul lui Cyrus), aspecte din viața grecească (Sisitiile, Educația spartană), figuri de eroi, portrete, dialoguri, precum și o colecție de poezii lirice prin care studenții pot face cunoștință cu frumusețea poeziei și a versului grec. Textele istorice oglindesc lupta împotriva stăpînilor de sclavi (Răscoala lui Spartacus), figuri istorice celebre (Alexandru cel Mare), aspecte sociale (elogiul democrației), momente din istoria Greciei (Lupta de la Salamina), probleme de politică, date geografice și etnografice atît privitoare la Grecia, cît și la populațiile cu care a intrat ea în legătură. (Obiceiurile libienilor, Babilonul, etc). Sînt interesante bucățile care se referă la patria noastră (Buerebista, Podul lui Traian, Orașele de pe litoralul Mării Negre ș. a.). Textele filozofice acordă un loc important luptei, pe teren ideologic, a concepției

materialiste din antichitate, împotriva diverselor forme ale filozofiei idealiste. Toate textele prezentate sînt însoțite de numeroase explicații gramaticale și de un documentat comentariu istoric și literar, bine orientat din punct de vedere ideologic. Ar fi fost totuși mai potrivit ca acest comentariu să se găsească la fiecare bucată în parte, nu la sfîrșitul cărții, pentru a fi mai la îndemîna cititorilor.

Partea de gramatică tratează fonetica, morfologia și sintaxa limbii grecești în mod precis și sistematic. Ea poate fi utilizată atât de începători, problemele esențiale ale limbii fiind ușor de sesizat, cît și de cei avansați, care găsesc aici numeroase explicații istorice. Se găsește de pildă explicarea istorică a diverselor teme nominale și temporale, a desinențelor, a sufixelor modale etc. Toate aceste explicații istorice ajută pe studenți la formarea unei idei clare asupra evoluției limbii eline, și, practic, la însușirea mai temeinică și mai rațională a faptelor de limbă. Trebuie semnalat că este de un real folos pentru studenți tabloul verbelor neregulate, ca și toate schemele flexiunii nominale și verbale pe care le cuprinde manualul. Cu toate că partea de gramatică nu constituie un tratat, ci un manual, ale cărui dimensiuni au impus o anumită dezvoltare a capitolelor, prin alegerea faptelor esențiale și prin explicarea lor clară, capitolele apar, în general, rațional dezvoltate. Capitolul despre *interjecție*, prea sumar tratat, ar cere totuși câteva exemplificări din autori, mai ales din genul dramatic. De asemenea capitolul despre *prepoziții* ar fi putut da o mai mare clarificare a valorilor exprimate prin desinențe și prin prepoziții. Dacă s-ar fi spus, de exemplu, că genitivul a asumat în limba greacă și funcțiile ablativului din indo-europeană, studenții și-ar explica lesne de ce în greacă genitivul are prepoziții cîtă vreme în limba latină e construit fără prepoziții. La fel, capitolul despre vorbirea indirectă, prea schematic redat, apare ca o simplă exemplificare, fără comentarii, deși se găsesc unele explicații în capitolul *Concordanța timpurilor*.

Și vocabularul este foarte folositor pentru studenți, întrucît nu există dicționare greco-române. Vocabularul însă nu a putut cuprinde chiar toate cuvintele existente în texte; o nouă ediție va împlini cu ușurință această lipsă.

În întregimea lui, manualul prezentat de M. Marinescu-Himu și F. Vanț este un manual metodic întocmit și just orientat ideologic.

(Fl. Demetrescu)